

Hädaolukorra seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste täiendamise seadus

§ 1. Hädaolukorra seaduse täiendamine

Hädaolukorra seaduses tehakse järgmised täiendused:

1) seadust täiendatakse §-ga 13¹ järgmises sõnastuses:

„§ 13¹. Viivitamatu ohuteate edastamine

(1) Viivitamatu ohuteate käesoleva seaduse tähenduses on paljude inimeste elu ja tervist vahetult ohustava sündmuse puhul elanikkonnale edastatav juhis ohutuks tegutsemiseks, sealhulgas varjumiseks või ulatuslikuks evakuaatsiooniks. Viivitamatu ohuteate edastamiseks kasutatakse üldjuhul riikliku ohuteavituse süsteemi EE-ALARM (edaspidi *EE-ALARM*), eelkõige selle meediateenuste, elektroonilise side teenuste või sireeniseadmetega seotud komponente.

(2) Viivitamatu ohuteate edastamiseks valmistumist koordineerib Päästeamet. Koordineerimine hõlmab ohuteavituse kanalite kasutamise üldpõhimõtete väljatöötamist ning kaasajastamist, avalikkuse teadlikkuse tõstmist ja teavitamist. Viivitamatu ohuteate edastamiseks valmistumise koordineerimisel teeb Päästeamet koostööd Häirekeskuse ning muu asjaomase asutuse ja isikuga.

(3) Päästeamet võib kohustada meediateenuse osutajat, elektroonilise side ettevõtjat, multipleksimisteenuse osutajat, avalikus ruumis paikneva elektroonilise teadetetahvli valdajat, riikliku mobiilirakenduse valdajat ja nende lepingupartnerit (edaspidi *kohustatud isik*) liituma EE-ALARM-iga.

(4) Valitsusasutuse, eriolukorra juhi, eriolukorra tööde juhi ning kõrgendatud kaitsevalmiduse, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal peaministri otsusel võib kasutada EE-ALARM-i viivitamatu ohuteate edastamiseks.

(5) Häirekeskus vahendab kohustatud isikule viivitamatu ohuteate EE-ALARM-i kaudu. EE-ALARM-i rikke korral vahendab Häirekeskus kohustatud isikule viivitamatu ohuteate viivitamata muul viisil.

(6) Viivitamatu ohuteate edastamisele elektroonilise side võrgus kindlaksmääratud geograafilisel alal asuvale mobiiltelefoniteenuse kliendile ja rändlusteenuse kasutajale kohaldatakse elektroonilise side seaduse §-s 105¹ sätestatud.

(7) Viivitamatu ohuteate edastamise sireeniseadme kaudu võib otsustada Päästeamet, Kaitseväge, Kaitsepolitsei, Politsei- ja Piirivalveamet, Keskkonnaamet, eriolukorra juht, eriolukorra tööde juht ning kõrgendatud kaitsevalmiduse, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal peaminister.

(8) Viivitamatu ohuteate edastamiseks vajaliku sireeniseadme kasutuselevõtmist korraldab ja sireeniseadme paigaldamise koha, sealhulgas asjaõigusseaduse § 158¹ lõikes 1 sätestatud

tehnovõrgu või -rajatise talumise kohustuse kehtestamise, otsustab Päästeamet, arvestades käesoleva paragrahvi lõike 9 alusel kehtestatud nõudeid.

(9) Viivitamatu ohuteate edastamise ja selleks valmistumise tingimused ja korra ning sireeniseadmele esitatavad nõuded, sireeniseadmetega kaetavad alad, sireeniseadmete haldamise ja testimise tingimused ja korra kehtestab sisejulgeoleku tagamise valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

2) seadust täiendatakse §-ga 16¹ järgmises sõnastuses:

„§ 16¹. Varjumine

(1) Varjumine käesoleva seaduse tähenduses on kõrgendatud vahetu ohu korral ohustatud alal viibiva isiku ajutine ümberpaiknemine sobivasse ruumi või ehitisse või seal püsimine isiku elu ja tervise kaitseks.

(2) Varjumist korraldab Päästeamet. Varjumise korraldamine hõlmab varjumiseks valmistumist, sealhulgas avalikkuse teadlikkuse tõstmist ja teavitamist. Varjumise korraldamisel teeb Päästeamet koostööd kohaliku omavalitsuse üksuste, asutuste ja isikutega.

(3) Päästeamet ning Politsei- ja Piirivalveamet võib varjumise tagamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 32, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51 ja 52 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid ning vahetut sundi korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras. Korrakaitseaduse §-s 44 sätestatud viibimiskeeldu võib üle 12 tunni kohaldada Päästeameti päästkeskuse juhi või Politsei- ja Piirivalveameti prefekti loal.

(4) Päästeamet võib korrakaitseaduse §-s 48 sätestatud riikliku järelevalve erimeetme kohaldamisel vaadata läbi üksnes isiku riided ja riides oleva või kehal kantava asja. Isiku keha ja kehaõõnsuste läbivaatus on keelatud.

(5) Päästeameti täpsemad ülesanded varjumise korraldamisel kehtestab sisejulgeoleku tagamise eest vastutav minister määrusega.“;

3) seadust täiendatakse §-ga 16² järgmises sõnastuses:

„§ 16². Varjend ja varjumiskoht

„(1) Varjend käesoleva seaduse tähenduses on ehitis või selle osa, mis on ehitatud varjumiseks ning mille konstruktsioon vastab käesoleva seaduse alusel kehtestatud nõuetele ja mis kaitseb inimest plahvatuse ja sellega kaasneva lööklaine, laialipaiskuva eseme ning saastunud välisõhu eest.

(2) Varjumiskoht käesoleva seaduse tähenduses on ehitis või selle osa, mis on kohandatud varjumiseks ning mille konstruktsioon kaitseb inimest vähemalt plahvatusega kaasneva laialipaiskuva eseme eest.

(3) Varjendid ja varjumiskohad jagunevad avalikeks ja mitteavalikeks. Avalik varjend ja avalik varjumiskoht on avalikus kohas igapäevasele ette nähtud koht varjumiseks. Mitteavalik varjend ja mitteavalik varjumiskoht on ette nähtud eelkõige konkreetse ehitise kasutajale.

(4) Varjendi rajab hoone omanik hoonesse või selle vahetus läheduses ehitisse. Mitme lähestikku asuva hoone kohta võib rajada ühe varjendi, mis peab olema valmis esimese hoone kasutusel võtmise ajaks.

(5) Avalik varjend rajatakse, kui püstitatakse hoone, mille kasutusotstarbest tulenevalt külastavad seda rahvahulga ja mille suletud brutopind on vähemalt 10 000 ruutmeetrit.

(6) Mitteavalik varjend rajatakse, kui püstitatakse:

1) elamu, majutus- või toitlustushoone, büroohoone, kaubandus- või teenindushoone või meelelahutus-, haridus-, tervishoiu- või muu avalik hoone või erihoone, mille suletud brutopind on vähemalt 1200 ruutmeetrit;

2) tööstushoone, mille suletud brutopind on vähemalt 1500 ruutmeetrit.

(7) Kui hoone vastab nii käesoleva paragrahvi lõikele 5 kui ka 6, rajatakse avalik varjend.

(8) Hoones, mis on püstitatud või mille ehitusloa taotlus või ehitusteatis on esitatud enne 2025. aasta 1. septembrit ja mis vastab käesoleva paragrahvi lõikele 5 või 6, tuleb käesoleva seaduse §-s 16³ sätestatud varjumisplaani koostamisel hinnata varjumiskoha rajamise võimalust ning vastava võimaluse olemasolul kohandada hoonesse käesoleva seaduse alusel kehtestatud nõuetele vastav varjumiskoht. Varjumiskoha kohandamise korraldab ehitise valdaja. Kui ehitist kasutab mitu valdajat, korraldab varjumiskoha kohandamise ehitise omanik.

(9) Nõuded varjendile ja varjumiskohale, varjendi rajamise ja varjumiskoha kohandamise kohustusega hoonete täpsema loetelu hoone kasutamise otstarbe ja vajadusel tööstushoone tavapärase kasutajate arvu järgi kehtestab sisejulgeoleku tagamise eest vastutav minister määrusega.

(10) Varjendi ja varjumiskoha varjumiseks vahetult kasutusele võtmise ettevalmistamise otsustab Vabariigi Valitsus.“;

4) seadust täiendatakse §-ga 16³ järgmises sõnastuses:

„§ 16³. Varjumisplaani

(1) Varjumisplaani käesoleva seaduse mõistes on juhend, milles hinnatakse hoones varjumise võimalusi, kirjeldatakse varjumiseks valmistumist, varjumise korraldust ja varjumiskindluse suurendamist.

(2) Varjumisplaani koostatakse:

1) varjendi rajamise kohustusega hoonetele;

2) varjumiskoha kohandamise kohustusega hoonetele.

(3) Varjumisplaani koostamise korraldab ehitise valdaja. Kui ehitist kasutab mitu valdajat, korraldab varjumisplaani koostamise ehitise omanik.

(4) Varjumisplaani koostamise nõuded ja korra kehtestab sisejulgeoleku tagamise eest vastutav minister määrusega.“;

5) seadust täiendatakse §-ga 17¹ järgmises sõnastuses:

„§ 17¹. Elanikkonnakaitse koolitus

(1) Elanikkonnakaitse koolituse (edaspidi *koolitus*) eesmärk on suurendada inimese valmisolekut kriisis iseseisvalt toime tulla.

(2) Avaliku sektori asutus korraldab oma teenistujatele elanikkonnakaitse koolituse läbimise kord kahe aasta jooksul.

(3) Nõuded elanikkonnakaitse koolitusele ja koolituse läbiviijale kehtestab sisejulgeoleku tagamise eest vastutav minister määrusega.“;

6) paragrahvi 38 lõiget 3 täiendatakse punktiga 7⁵ järgmises sõnastuses:

„7⁵) korraldama oma töötajatele kord kahe aasta jooksul käesoleva seaduse §-s 17¹ sätestatud koolituse läbimise;“;

7) paragrahvi 45 lõiget 1 täiendatakse punktidega 6 ja 7 järgmises sõnastuses:

„6) riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse § 16² lõigetes 5, 6, 8, § 16³ lõikes 2 ning § 16² lõike 9 ja § 16³ lõike 3 alusel kehtestatud nõuete täitmise üle teeb Päästeamet;

7) riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse 38 lõike 3 punkti 7⁵ nõude täitmise üle teeb Päästeamet.“;

8) paragrahvi 53 täiendatakse lõigetega 21 ja 22 järgmises sõnastuses:

„(21) Käesoleva seaduse § 16³ lõike 2 punktis 2 sätestatud hoone varjumisplaan tuleb koostada hiljemalt 2026. aasta 1. septembriks.

(22) Käesoleva seaduse § 16² lõikes 8 sätestatud varjumiskoht tuleb kohandada hiljemalt 2027. aasta 1. septembriks.“.

§ 2. Asjaõigusseaduse täiendamine

Asjaõigusseaduse § 158¹ lõike 1¹ kolmandat lauset täiendatakse peale sõna „ehitis“ tekstiosaga "ning hädaolukorra seaduses sätestatud viivitamatu ohuteate edastamiseks vajalik sireeniseade.“.

§ 3. Atmosfääriõhu kaitse seaduse täiendamine

Atmosfääriõhu kaitse seaduse § 55 lõiget 3 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses:

„5) hädaolukorra seaduses sätestatud viivitamatu ohuteate edastamiseks vajaliku sireeniseadme tekitatud müra.“.

§ 4. Ehitusseadustiku täiendamine

Ehitusseadustikus tehakse järgmised täiendused:

1) paragrahvi 11 lõiget 2 täiendatakse punktiga 2¹ järgmises sõnastuses:

„2¹) varjendi rajamist;“;

2) paragrahvi 27 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„3¹) Ehitusloa taotlenud isiku taotlusel võib kohaliku omavalitsuse üksus anda hoone omanikule uued projekteerimistingimused, mis leevendavad varjendi rajamist takistavaid asjaolusid.“;

3) paragrahvi 130 lõiget 10 täiendatakse pärast sõna „tuleohutusnõuete“ sõnadega „ja varjendile esitatavate nõuete“.

§ 5. Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse täiendamine

Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seadust täiendatakse §-ga 30⁸ järgmises sõnastuses:

„§ 30⁸. Ehitusseadustiku § 11 lõike 2 punktis 2¹ sätestatud varjendi rajamise nõude rakendamine

(1) Ehitusseadustiku § 11 lõike 2 punktis 2¹ sätestatud varjendi rajamise nõuet ei kohaldata hoonele, mis on püstitatud või mille ehitusloa taotlus või ehitusteatis on esitatud enne 2025. aasta 1. septembrit.

(2) Enne 2025. aasta 1. septembrit rajatud varjend või varjumiskoht peab olema varjumiseks sobilik ja kasutamiseks ohutu.“.

§ 6. Elektroonilise side seaduse täiendamine

Elektroonilise side seaduse § 105¹ lõiget 1 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

„4) mitte rohkem kui üks kord aastas Päästeameti otsusel ohuteavitussüsteemi terviktestimiseks.“.

§ 7. Seaduse jõustumine

Käesoleva seaduse §-i 1 punktid 3-4, 6-8 ning §-d 4-5 jõustuvad 2025. aasta 1. septembril.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2024

Algatab Vabariigi Valitsus 2024